

رشد ویژه

■ دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی تهران در یک نگاه:

دادگاههای انقلاب اسلامی بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به دستور رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی^(ع) تشکیل گردید اولین مقررات حاکم بر این دادگاهها آئین نامه تشکیل دادسرا و دادگاهها بود که در تاریخ ۵۸/۳/۲۷ به تصویب شورای انقلاب رسید. با تصویب این مقررات، صلاحیت دادگاههای انقلاب اسلامی مشخص و پس از تصویب قانون اساسی، دادسرا و دادگاههای انقلاب در سال ۵۸ تحت نظارت شورای عالی قرار گرفت. در اردیبهشت سال ۶۲ صلاحیت دادگاههای انقلاب مورد بازنگری مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و این دادگاهها به عنوان بخشی از مراجع قضائی دادگستری تلقی گردید. در سال ۷۳ با تصویب قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، مجدداً صلاحیت دادگاههای انقلاب اسلامی طبق ماده ۵ این قانون احصاء شده با اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب در سال ۸۱ و احیاء دادسراها، دادسرا و دادگاه انقلاب مجدداً فعالیت خود را بر اساس قانون مذکور از تاریخ ۸۲/۲/۳۰ آغاز کرده اند. دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی تهران در محل خیابان شریعتی اول خیابان معلم واقع شده و با توجه به اصلاحی قانون

تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب و احیاء مجدد دادسراها - حدود صلاحیت آن مشخص و به مواد زیر رسیدگی می کند: ۱- کلیه جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی و محاربه یا فساد فی الارض ۲- توهین به مقام بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری ۳- توطئه علیه جمهوری اسلامی ایران یا اقدام مسلحانه و ترور و تخریب مؤسسات به منظور مقابله با نظام ۴- جاسوسی به نفع اجانب ۵- کلیه جرائم مربوط به قاچاق مواد مخدر ۶- دعاوی مربوط به اصل ۴۹ قانون اساسی.

دادگاههای انقلاب اسلامی تهران که ریاست آنرا حجة الاسلام و المسلمین جناب مبشری بعهده دارد در حال حاضر دارای ۲۲ شعبه فعال در مرکز می باشد که با توجه به حجم و نوع پرونده های ارجاعی نسبت به رسیدگی آنها تا صدور حکم اقدام می نمایند، همچنین در نواحی شهری، روستا، ورامین و فرودگاه مهرآباد نیز هر کدام یک شعبه از دادگاه انقلاب مستقر و به پرونده های موجود رسیدگی می کنند. سه معاونت قضائی در مجموعه دادگاههای انقلاب اسلامی تهران انجام وظیفه می نمایند.

دفترکل دادگاهها - دفترکل دادسرا و احداث دو معاضدات، واحد رایانه و خدمات ماشینی، واحد تحقیقات، بررسی واحد حفظ اموال، روابط عمومی، نمایندگی امور بانکها، واحد رفاه و تعاون،

حفاظت اطلاعات، حفاظت قضائی، خدمات و امور نقلیه که هر کدام از این واحدها اختیارات در دادسرا و دادگاه انقلاب تهران و ادارات، پشتیبانی کادر قضائی و خدماتی، شعب موجود در دادگاهها، ۵ شعبه در دادسرا موضوع اصل ۴۹ را بررسی و نسبت به پرونده های مطروحه اعلام نظر و حکم لازم را صادر می نمایند. در بخش دادسرای انقلاب اسلامی تهران که سرپرستی آنرا حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای میراحمدی عهده دار هستند معاونتهای ذیل فعالیت دارند: معاونت امنیت - سرپرست اجرای احکام - معاون دادستان و سرپرست اجرای احکام اصل ۴۹ - دادیار اظهارنظر - دادیار ناظر بر زندان، که با توجه به نوع مسؤلیت و تقسیم کار انجام وظیفه می نمایند. در دادسرای انقلاب اسلامی تهران با توجه به شروع بکار مجدد و احیاء دادسراها تعداد ۷ شعبه دادبازی و ۷ شعبه بازپرسی فعال بوده و نسبت به تشکیل پرونده، بررسی مقدماتی و صدور قرار تا مرحله کیفرخواست اقدامات قانونی بر روی پرونده ها را انجام می دهند. همچنین شعب ۱ و ۲ و ۳ اجرای احکام در خصوص اصل ۴۹ فعال بوده و ۵ شعبه دیگر اجرای احکام نیز در مورد اجرای کلیه احکام صادره از سوی دادگاههای انقلاب اسلامی، اقدامات لازم و قانونی را بعمل می آورند.

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

«حجة الاسلام والمسلمین علی مشیری
رئیس دادگاههای انقلاب اسلامی استان
تهران

حضور وکلای در محاکم انقلاب
آسانتر نموده

دارای تحصیلات حوزوی خارج فقه و اصول بوده از سال ۱۳۵۸ شروع به کار قضائی نموده است. و تاکنون در سمتهای رئیس شعبه ۲ دادگاه انقلاب اسلامی تهران - رئیس شعبه ۲۱ دادگاه تجدیدنظر استان تهران مستقر در دادگاه انقلاب فعالیت نموده و از اردیبهشت ۱۳۷۹ رئیس دادگاههای انقلاب اسلامی تهران منصوب شدند.

■ نحوه تشکیل دادگاههای انقلاب اسلامی چگونه صورت پذیرفت؟

اجمالاً همانطور که اطلاع دارید بدنبال پیروزی انقلاب اسلامی وسایلی و پرونده هایی که مربوط به سران رژیم گذشته مقارن با سالهای اول انقلاب اسلامی بود و به امر حضرت امام (ره) دادگاهها دادرهای انقلاب اسلامی در سراسر کشور بوجود آمد و در ابتدا بسیاری از پرونده ها بلحاظ اینکه هنوز قانون مدون و منسجمی نداشتیم در دادگاه انقلاب رسیدگی می شد و عمده پرونده هایی که در دادگاه انقلاب رسیدگی می شد به تدریج گروههایی که در مقابل با اصل نظام بوجود آمد به پرونده هایشان رسیدگی می شد تا اینکه در مجلس شورای اسلامی صلاحیتهای دادگاه انقلاب تعیین شد و بطور کلی هر اتهامی که در رابطه با اصل نظام و مقابل با اصل نظام بود صلاحیت رسیدگی آن در دادگاه انقلاب بود و همچنین در دادگاه انقلاب رسیدگی می شد.

■ در این دادگاهها به چه نوع دعای رسیدگی می شود؟

در حقیقت به اتهامات و جرائمی رسیدگی می کند که در مقابل با اصل نظام است به دعای اشخاص رسیدگی نمی کند مگر در ارتباط با پرونده های موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی که یکی از صلاحیتهای دادگاه انقلاب است بر اساس رأی وحدت رویه اشخاص و کسانی ادعایی در رابطه با اموال مصادره شده داشته باشند که به طبع به دادخواست این افراد در همین جا رسیدگی خواهد شد.

رسیدگی به پرونده های ضد امنیتی چه داخلی و چه خارجی، جاسوسی، مواد مخدر، قاچاق کالا و ارز، اهانت به رهبری نظام، در صلاحیتهای دادگاه انقلاب است.

■ تا چه اندازه دادگاههای انقلاب اسلامی از بدو شروع فعالیت در حفظ انتظام جامعه و نظام اسلامی ایران مؤثر بوده است؟

این سؤال در این مختصر نمی گنجد. من فکر می کنم هر کس با اندک تأملی بخصوص نسبت به سالهای اول پیروزی انقلاب و بوجود آمدن گروهکهای محارب و ضد نظام و توطئه های گوناگون در جهت سرنگونی نظام و برخورد قاطعانه دادگاه انقلاب و قلع و قمع آنها خدمات و فداکاری دادگاههای انقلاب بیشتر روشن می شود. زمانی که در تهران در بعضی از روزها قریب به ۳۰ ترور موفق توسط منافقین از خدای خیر داشتیم و زمانی که در روز روشن این گروهکها به ساختمانهای دولتی با خمپاره و آرمیچی حمله می کردند واقعا امنیت نظام در مخاطره جدی قرار گرفته بود و حوادث سالهای ۶۰ و ۶۱ خود بیانگر اهمیت موضوع است این دادگاههای انقلاب و نیروهای جان برکف سپاه و کمیته مجموعاً نهادهای انقلابی با تمام وجود در مقابل آنها ایستادند و این آتش فتنه را خاموش کردند در رابطه با اموال به غارت رفته از بیت المال و این ملت شریف این دادگاههای انقلاب بودند که با قاطعیت لازم و رعایت موازین شرعی و قانونی اموال به غارت رفته را از غارت گران

مسترد و به بیت المال برگرداند. بطور کلی در هر شرایطی که خطری متوجه نظام باشد دادگاههای انقلاب در صحنه هست و خواهد بود.

■ آیا احیاء دادرها در سیستم قضائی کشور، خللی در روند فعالیت دادگاههای انقلاب اسلامی ایجاد نکرده است؟

احیاء دادرها در حقیقت یک ادغام شجاعانه و لازم در جهت قرار گرفتن قضا و قاضی در جایگاه اصلی خود بود. ممکن است در بدو امر مشکلات و ناسامانی هایی باشد و این قهری است مخصوصاً اینکه تغییر و تحول در ابلاغها و جابجائی ها صورت می گیرد اما در نهایت به نظر احقاق حقوق بهتر و خدایسندانه تر خواهد بود و اگر بعضی از مشکلات جانبی مثل کمبود قاضی بطور کلی کادر قضائی و ستادی تا حدودی مرتفع شود قطعاً سامان بهتری خواهد گرفت و وضعیت از این بهتر خواهد شد.

■ اقدامات مهمی را که در زمان مدیریت خود در تشکیلات دادگاههای انقلاب اسلامی تهران انجام داده اید بیان فرمائید؟

تلاشی که کردم در گذشته هم برادران انجام دادند و خدمات بسیار خوبی انجام داده اند در مدیریت بنده، حضور وکلای در محاکم انقلاب آسانتر نمودم.

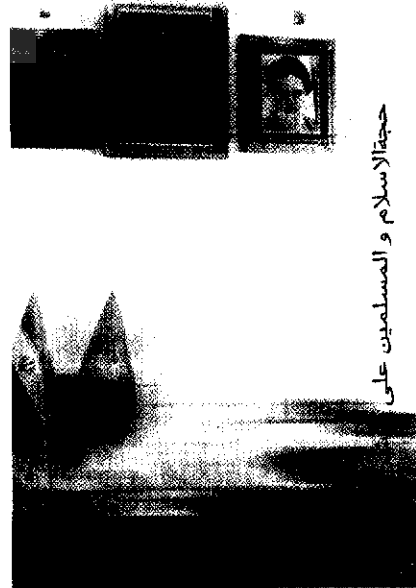
- پرونده های مربوط به اصل ۴۹ روند سرعتی بخودش گرفت.

- شعب تخصصی تر شدند.

- با توجه به وضعیت حقوقی کارمندان و ستادها تلاش شد تا حد ممکن این مشکلات به حداقل برسد با افراد خاضعی برخورد قاطع و سریع بعمل می آید و افراد خوش رفتار و خوش برخورد و منظم و پاک که بحمداله این مجموعه قریب به اتفاق همان یافتهای اولیه انقلابی را دارند پاک و خوشنام هستند در عین حال نظارت بیشتر بر نحوه برخورد پرسنل با ارباب رجوع و تلاشی در جهت جلب رضایت ارباب رجوع از برنامه های کاری این جانب است. باز این به این معنا نیست که در گذشته نبوده است بنده برای اینکار اهمیت خاصی قائل بوده و هستیم و افراد پرکار و خوش رفتار مورد تشویق قرار می گیرند.

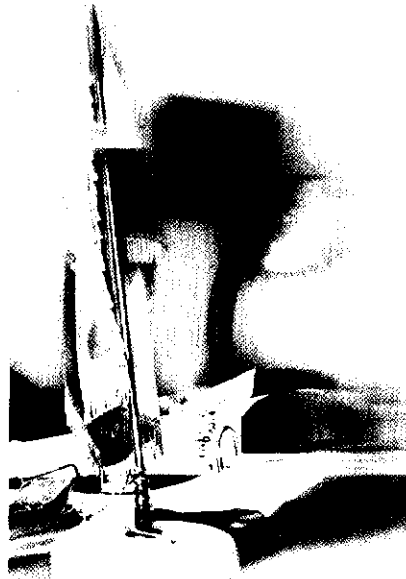
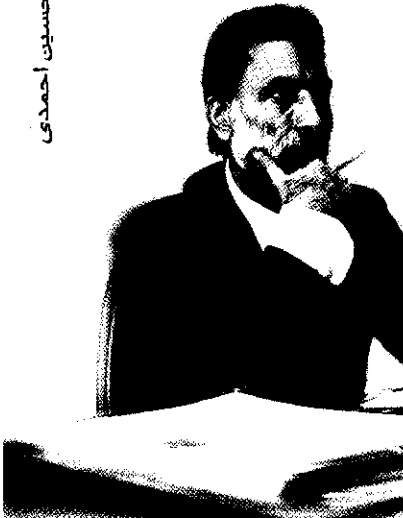
■ جهت امور رفاهی کارکنان این مجموعه چه اقداماتی داشته اید؟

در حد توان خودمان سعی کردم مشکلات معیشتی و حقوقی بخصوص کارمندان و ستادی ها به حداقل برسد اما همان طوری که خود شاهد هستید و اطلاع دارید تورم و گرانی آنقدر بالا و گمراهکننده است که این کمکهای جانبی به نحو مطلوب مشکلی را حل نمی کند و امیدواریم سؤولین اصل نظام و ریاست محترم قوه قضائیه حق اهتمام خاصی به وضع معیشتی کارکنان سالیه دارند و من خود شاهد تلاش همه جانبه رت آید... شاهرودی در این رابطه هستم

حجة الاسلام و المسلمین علی

حسین احمدی

توانند به آن آرزوها و خواسته‌های قلبی خودشان جامع عمل پیوندند که اگر اقدام اساسی و مؤثری نشود نه فقط فکر، بلکه تبعاتی بسیار نامطلوبی را بدنبال خواهد داشت و همه ما اعتقاد داریم که من لامعاش له، لامعادله کسی که در تنگنا معیشتی قرار بگیرد نسبت به اصول اعتقادی خود سست و بی‌ایمان خواهد شد و اگر بعضاً فسادهایی از این قبیل وجود دارد علت اصلی همین است. در این مجموعه تلاشهای فراوانی صورت گرفته است اما با محدودیتی که وجود دارد جوابگو نخواهد بود.

■ با توجه به سیاستهای فعلی قوه قضائیه مبنی بر استفاده از مجازاتهای جایگزین حبس و کاهش آمار زندانیان از یک سو و از سوی دیگر حبسهای طولی مدتی که در مورد برخی از محکومین دادگاه انقلاب صادر شده یا می‌شود، مدیریت دادگاه انقلاب چه پیشنهادها یا راهکارهای عملی و تجربی را در این راستا بررسی و اعمال کرده است؟

عمده این مجازاتهای جایگزین مربوط به محاکم عمومی و دادگستریها خواهد بود در رابطه با دادگاه انقلاب عمده محکومینهای کیفری مربوط به سوداگران مرگ و قاچاقچیان مواد مخدر است که قانون جامع تر آن در حال بررسی و نهایتاً ارائه به مجلس شورای اسلامی خواهد بود. بعضی از مجرمین به مواد مخدر چاره‌ای نیست جزء اینکه باید از جامعه و دسترسی به مواد بدور باشد. بنظر حقیر تبدیل مجازات آنها به مجازات سبک تر مثل جزائی نقدی نه به صلاح خود آنهاست نه به صلاح جامعه و بدان معنا نیست که حتماً در زندان بسر ببرند بلکه باید همه نهادهای ذریبط و دست اندرکار مبارزه با مواد مخدر متعهد شده و به وظایف قانونی خود عمل کنند و ستاد مبارزه با مواد مخدر در همین راستا تشکیل شده است.

اما متأسفانه برخی از آنها آن گونه که انتظار می‌رود به وظایف خود عمل نمی‌کنند و در حقیقت میدان دار مبارزه با این جریان خانمان سوز قوه قضائیه و به معنی خاص آن دادگاههای انقلاب و نیروی انتظامی خواهد بود و بدیهی است که مبارزه همه جانبه‌ای که باید صورت بگیرد صورت نخواهد گرفت.

■ چند درصد از آرای دادگاه انقلاب اسلامی در مورد استعمال مواد مخدر می‌باشد؟

بطور کلی شاید بالای ۹۰ درصد احکامی که در حال حاضر از دادگاه انقلاب صادر می‌شود در رابطه با مواد مخدر است اعم از قاچاق و باندتهای قاچاق مواد مخدر و خرده فروشان و حتی استعمال و اعتیاد به مواد مخدر. و این هم یک خطر جدی است که امنیت جامعه و بخصوص جوانان را بشدت تهدید می‌کند.

■ به نظر شما تا چه حد این احکام در کاهش مبتدیان مؤثر بوده و بازدارندگی یا اصلاح مرتکب را بدنبال داشته است؟

■ در این شعبه به چه نوع پرونده‌هایی رسیدگی می‌نمائید؟

فعلاً اصل ۴۹ قانون اساسی رسیدگی می‌گردد.

■ مشکلات شما در امر رسیدگی چیست؟

تراکم پرونده‌ها موجب اطاله دادرسی می‌گردد.

■ علل اطاله دادرسی چیست؟

ازدیاد پرونده و تراکم کار، عدم برخورداری از ابزار کار عوامل اطاله دادرسی است.

■ تسریع در امر دادرسی چه محاسن یا معایبی دارد؟

موجب مختومه شدن پرونده‌ها از نقطه نظر کمی

محسوب می‌گردد که اگر از احتیاط لازم و کافی

برخوردار نباشد، تسریع در امر دادرسی از نظر کیفی

خود موجب معایب غیرقابل جبران و بخشش است.

■ بنظر شما قوه قضائیه در زمینه بهبود بخشیدن به

امر دادرسی دادرسان چه وظیفه‌ای دارد؟

بنظر بنده قوه قضائیه می‌تواند با بررسی دقیق کار

دادرسان و در صورت مستحق بودن به امری، مورد

تشویق و مساعدت قرار گیرند و چنانچه استحقاق

آنها نداشته باشد مورد اخطار و گوشزد واقع شوند.

بدیهی است این امر موجب تشویق افراد ذیحق و

شایسته و وادار نمودن دیگران می‌گردد.

■ توسعه قضائی در تشکیلات قضائی کشور

چیست و به چه معنی است؟

در پاسخ به این سؤال باید گفت یکی از مسائلی

که تا حدی موجب تشویش اذهان خاص و عام

گردید معلوم و مفهوم نبودن موضوع توسعه قضائی

و عدم درک معنای صحیح آن در سیستم قضائی

کشور از این جهت که چگونه باید باشد، پس از

طرح اولیه آن در جامعه و بکار بردن آن در سخنان و

گفته‌های مسئولین قضائی و دست‌اندرکاران و

صاحب نظران تشکیلات و دستگاه قضائی در

غالب همایشها و جلسات رسمی و غیررسمی بوده

است بنظر می‌رسد لازم بود به محض مطرح کردن

آن توسط مسئولین ابتدا کارشناسان و متخصصین

امر نسبت به تشریح و تفسیر آن اقدام، آن گاه در

اینکه الان بگوئیم تا چه حدی مؤثر بود یک مقدار مشکل است چون متأسفانه روند مبارزه بگونه‌ای نیست که باعث کاهش مواد مخدر و اعتیاد باشد و در پاسخ به بعضی از سؤالات قبلی، تا حدودی این مسئله روشن است وقتی همه نهادهائی که قاطعانه در صحنه باشند و به وظایف خود عمل کنند بعضاً کوتاهی کنند تا کوتاهی بشود قهراً نتیجه مطلوبی را بدنبال نخواهد داشت و به قول معروف یک دست صدا ندارد. قطعاً اگر هر کدام از اعضای نهاد به وظایف محول عمل کنند وضع به مراتب بهتر از این خواهد شد.

ختم کلام: یکی از مسائلی که دادگاه انقلاب بعد از مواد مخدر با آن مواجه هستند موضوع قاچاق کالا است که متأسفانه بسیار گسترده است و باید بطور جد ریشه یابی و باز ستاد مرکزی که مرکب از چند وزارتخانه، نیروی انتظامی و قوه قضائیه است قاطعانه و بدون تسامح به وظایف خود عمل کنند و الا وضع بهمین نحوه خواهد بود که الان در جامعه مشاهده می‌شود که علیرغم برخورد جدی و لازم در محاکم انقلاب و نیروی انتظامی باز نتیجه رضایت بخش نیست.

◀ حسین احمدی - رئیس شعبه ۱۶ دادگاه انقلاب اسلامی تهران

معلوم و مفهوم نبودن موضوع توسعه قضائی

دارای ۲۲ سال سابقه قضائی، دانشجوی کارشناسی ارشد در رشته حقوق جزا می‌باشد تاکنون در سمتهای دادیاری، بازپرسی، دادستان، قاضی تحقیق، دادرس، رئیس شعبه انجام وظیفه نموده و در حال حاضر رئیس شعبه ۱۶ دادگاه انقلاب اسلامی تهران است.